

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
4. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET”-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,
ref. theol. tanár, felelős szerk. sz.-udvarhelyi pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Előfizetési felhívásul.

Lapunk a „Vasárnap” második éves pályafutásának végéhez közel. Sok aggodalom közt indítottuk meg. De biztunk Isten segédelmében s reményességünkben nem csalatkozánk. Dolgoztunk kevesen és sokat. Erőnket sokszor fogyni éreztük; de Istenünk mindannyiszor megújította. Tekintetünk oda esett szent hitünkre, vallásunkra, egyházunkra; láttuk mint ostromolja az ellenség, tépi a hitetlenség s látnuk, hogy a mint pusztul egyházunk s hitünk: vesz és pusztul vele a magyar. Még a kutya is ugat, ha gazdáját s annak javait veszély fenyegeti — irta egykor a nagy Kálvin János — s én maradhatnék-e szóttanul, mikor az Istenről és az ő Krisztusáról, ő szent ügyükről s mi idvességünkről van szó. Így voltunk mi is. Magunk kicsinyek s erőnk gyenge; de nem nagy-e az Isten s nem hatalmas-e ő Szent Felsége? S szabad-e csüggedni nekünk, mikor az Isten velünk? — Így gondolkoztunk s törtünk előre. Nem csak időt, munkát, egészséget áldoztunk; de azt is, a mit manapság — hej, beh kevesen tesznek s tennének — pénzt, — a mi erőnk-höz képest, sok pénzt is. — De ugy ítéltük, hogy ilyen szent ügyért nem nagy semmi áldozat. — Aztán láttuk, hogy fáradságunkat a jó Isten áldásával jutalmazta. Azok a kevesek, a kik mellénk állottak, igazán barátai lettek ügyünknek. Sok volt a „csufolódók székeben ülő,” de még több „az Ur dolgaiban gyönyörködő.” Táborunk lassan ugyan, de folyton nő. Lapunk ngomában áldás fakad, mert Isten igazságát szolgáljuk. (Olvassátok el mai számunkból a „Levél a Szerkesztőséghez” című cikket!)

— Hogy állhatnánk meg ezek után? — Megyünk előre. Kövessetek! Korunknak nagy szüksége van a megtisztított keresztyén vallásra. Jézus Krisztus nélkül nincs és nem lesz e világnak

békessége. Lelkeinknek sem. — Pedig arra szomjuhozunk. Adjatok, oh, adjatok hitet a világnak; örökkévaló mennyei javokban való hitet, hogy emelkedhessék, mert különben bele vesz a sárba, a porba, a halálba!

Anyaszentegyházunkat minden oldalról támadják. Itt-ott réseket ütnek rajta. Felséges épületéről sodorja a vihar a meggengült cserepeket. Pedig ki fogja fenntartani az igaz vallást, ki munkálja lelkünk üdvét, ha e drága édes anya meggengül, elesik? ! Jertek támogassátok! Minden, mit érte tesztek, százszoros áldással száll vissza titekétek!

A hit és egyházépités nagy munkájában fergolódunk mi is: legyetek támogatóink. Adjatok erőt lapunknak, hogy minden keresztyén házba beköszönthessen! Buzdítsátok egymást és testvéreinket a Krisztusban, hogy a „Vasárnap”-ot terjeszszék, járassák.

A régiak újítsák meg előfizetéseiket s szeressen ki-ki legalább még egy-két új olvasót, előfizetőt. Csak ugy haladhatunk, ha mindnyájan segítjük lapunkat fennmaradásában. Legyünk hát rajta! Jönek a téli estvék; mily boldog család, hol estvénként a „Vasárnap”-ot olvassák s beszélgetnek az általa tárgyalt dolgokról. Bizony ott mindenki Isten dolgaival foglalkozik; s e foglalkozást megáldja az Isten!

Lapunk előfizetési ára:

Egész évre 4 korona.

Fél " 2 "

Negyed " 1 "

A ki teheti fizessen elő egy egész évre. Igy a lap is rendesebben fog járni s nekünk is kevesebb dolgunk lesz a postával.

Az Isten segítse a mi munkánkat s adjon nekünk minél több buzgó támogatást.

A szerkesztőség.

Szegények.

Szegények mindig lesznek veletek, mondá a világ Megváltója. E szavak igazságát soha sem érezzük inkább, mint most téli időben, midőn a munka, a keresetforrás bezárult. Még azok is, kik máskor munkát kaptak, s munka után megszerezhették a mindennapi kenyeret, most aggódva néznek a téllal szembe. Az a kevés keresmény, mit keserves munkájukból kiszakítva, maguktól megvonva, félretettek: alig elégséges még a mindennapi kenyér beszerzésére is. Hát még a ruházat, az adó, a házbér, a gyermekek és ezeknek ellátása csak szükösön is, mennyi gondot, mennyi aggodalmat okoz a szegény embernek.

Bizony, nem csodálkozom szegény testvéreim, ha ottan-ottan zúgolódtok, panaszokdtok. Van okotok rá elég. Megértem, ha tiszta lelketeket megszállja a sárga irigység, midőn látjátok, hogy e világ szerint gazdagok bitorban, bársonyban járnak és nektek nincs egy tisztességes ruhadarabotok; vigan lakmároznak, mulatnak, egy este százakat, meg ezereket költenek el és nektek még a morzsalékból sem jut, mely gazdag asztalokról aláhullott. Azok nem törék se testüket, se lelküket, here módra élnek a társadalomban, míg ti fárasztó munkátok mellett is, nyomorult Lázárok vagytok. Sajnálak titeket. Ha módomban volna, olyan édes örömet szabaditanálak meg a gondtól, olyan szívesen nyujtanék egy boldog percet.

De ne búsuljatok, ne csüggedjete, mert

nálatok még szerencsétlenebbek is vannak, kikre még jobban rá nehezedett az élet terhe. Kicsodák ezek? Azok a nyomorék, beteges, szenvedő emberek, a kik magukkal egészen jötehetetlenek, kiknek se ételük, se italok, se hajlékuk, hová fejüket lehajtsák, hogy legalább a hideg ellen védve legyenek. Azok az árvák, kik sehol se hallanak egy barátságos, nyájas szót, kiknek még nem volt részük az anyai szeretet melegében, hanem egyik ajtó-kilincsről a másikra hanyódnak, s még ifjan megutálják az embereket, meggyűlölik az életet. Ezek az igazi szegények és nem ti vagytok.

Közelg a karácsony, a szeretet ünnepe. — Minden háznál angyaljárás lesz. Kigyúlnak a fénylő karácsonyfák. A temérdek ajándék csak úgy csüng alá minden ágról. Öröm az arczon, boldogság a szivben, mert a szeretet angyala betért a gazdagok hajlékába.

Ah, tudnátok-e igazán örvideni a leggazdagabb karácsonfa mellett is, ha gyermeketek, vagy családotoknak valamelyik tagja beteg volna? A családi öröm csak úgy teljes, ha abban a család minden egyes tagja részt veszen. De, hát, a ki készülsz a karácsonyi öröme: nem tudod-e azt, hogy te egy nagy családnak vagy tagja? Annak a nagy családnak, melyben Isten a gazda és ott te is, a szegény is olyan gyermekek vagytok, mint akár egy a tieid közül. Az Isten nagy családjában sem lehet tiszta, zavartalan öröm, ha tudjuk és érezzük azt, hogy valamelyik testvér beteg. Hidd el, hogy karácsonyi örömed nem lesz boldogító, ha vagy egy

TÁRCZA.*

1902. Deczember 8-án.

Néhai Berényi (Binder) Dezső

városi polgár, nyugalm. vasuti kapus sirjánál.

Hát nem csak öröme hívtatok aai?!... Hát nem csak a kies helyeken kell járjunk? Én veletek s ti velem! Hát valósággal meg kell járjuk együtt a halál árnyékának völgyét is?... Jertek! Voltatok ti még itt. Titeket megszomorodott szívi kedvesek — mostanában ugyancsak sokszor hordozott itt — az Erős Isten! Én most először jövök ide, de más völgyeiben a halálnak jártam már, keltem már én is. Láttam már temető kapujára írva (memento mori) „Emlékezzetek a halálra!“ Láttam mást is: „Feltámadunk!“ Nézek most e sötét sir üregbe, ott van annak fenekén: „Porrá lesz, mi porból vétettél!“ S nézek fel a magasba, az Egeknek Egeire, — ama dicsőségben, fényben kiterjesztett Erösségre, — és ott látom felírva örökké fénylő betűkkel ama főlemelő és biztató szavakat: „Ne féljete, megtartalak én tite-

* Mult számjaink tárczájának folytatását, e cikk aktuálitása miatt, jövő számunkban adjuk.

ket!“ — Ne féljete hát megszomorodott szívi kedvesek, ne féljete özvegy hitves, apátlan árva fiu. Nem olyanszomorú ez a hely — én e sirköveken sok olyan nevet látok, — mint a titeket: éppen úgy hazajöttök hát ide e csendes, néma helyre, mint abba a zajgó, nyughatatlan, örökké nyüzsgő városba oda le! Csakhogy ott az ezerfelé változó élet piaczi lármája vár, — emitt pedig fekete gyászruhátoknak, a friss és régi siroknak, e búra hajló diszbokrokknak, az egész megdermedt föld kebelének frissen hulló fehér leple — azt sugja fületekbe: „Békesség nektek!“ — Ne sirj hát keserves özvegy, — állítsd meg omló könnyeid, — nézd azt a siró gyermeket, azt a derék ifjut — ki, mint szép olaj-vessző, szived gyökerén fakadt, kit kebleden tápláltál és féltő gonddal ápoltál, neveltél: ugy-e elég erős, hogy megtartsa tégedet? Ne sirj, ne félj! — De te sirjál, de te sirhatsz kedves ifju, engedd, hogy folyanak forró könnyeid, hideg arczodon le, — mert édes apát csak egyszer veszthet a gyermek. Aztán mégis, ha ki-sirtad magad, nézz vigasztalással és vigasztalódva özvegy édes anyádra; — te láttad, hogy három-négy esztendeig mikép vetette pihenő ágyát, beteg édes apádnak, mikép egyengette puha: párnáját: mégis, mégis tövis volt a derekalja és bogáncs a párnája, nem nyughatott rajta. Arva vagy most apa nélkül, de él az

szegénynek a könyeit le nem törlöd. Gondolj az Isten végtelen szeretetére, a ki érted is, értem is, mindnyájunkért az ő szent fiát küldötte erre a világra, hogy bűneinkből megváltson. — Oh, mekkora szeretet volt ez! Ha ennek csak egy parányi szikrája élne a ti lelketekben: bizony, letörölnétek a legkeserűbb könyüket: az árváknak, szegényeknek könyűit.

Jövel, Uram Jézus, lágyítsd meg a kemény sziveket, hogy könyörüljenek a szegényeken, miként te erre példát adtál!

Vajda Ferencz.

Levél a szerkesztőséghez.

Nagytiszteletű tanár Ur!

Mélyen tisztelt Uram!

Hogy mily magasztos hivatást tölt be a „Vasárnap“, azt csak azok tudják igazán méltányolni, kik az egyháztársadalmi érintkezést nélkülözve, égető szükségét érezzük a szellemi tápláléknek, a vallásos érzés és a honszeretet folytonos ébrentartásának.

A Vasárnap büszke lehet két éves multjára, mert a könyvek könyvéből s a szeretet örök forrásából meríti erejét s mert vallás erkölcsi alapra építve örvendetes missziót teljesít a nép különböző rétegei között és ma már szeretettel olvassák oly családok is, melyek eddig az „egyedül idvezítőnek“ hitt vallás sötét tanai által félre vezetve, csak a külsőségekben, csak a formákban kerestek sivar lelkeiknek enyhülést, üres sziveiknek vigasztalást; e lap által pedig megtalálják az igaz utat Krisztus

Atyáknak Atyja, mi Élő Istenünk — mindörökké. És bizony mondom néktek, — ki elfáradt, pihenni kell annak; ki meg volt sebezve, gyógyulni kell annak.

Ugy-e, nem olyan szomorú hely ez a temető, ékes és nagyszámu rokonság, kedves aai! mindnyájan szomorú halotti gyülekezet! Látom, hogy keres — még a hó alatt is — minden szem egy-egy ültetett virágot, megdobban egy-egy szív, — a sírkövek láttára, mintha beszélne a gyepes sírok és a friss hantok hozzátok... Emlékezet, emlékezet!

Halljátok csak, ez a friss por is szól hozzátok; puha, fehér ágyam nem adott enyhülést, nem adott pihenést, törődött testemnek ily nyugalma nem volt, a hű világnak minden ékesége — bizony csak ide száll a sír fenekére. Tőled jön ez a szó, idvezült halottunk?! — Halljátok kedvesei?! — Ne sirjatok...

Fáradt vándora az Élet Utjának! — Pihenj békén, nyugodjál csendesesen. Legyen porrá, mi porból vétetett. A lélek pedig legyen az Istené, a ki azt adta vala. — Jó éjszakát, jó éjszakát!

Kolozsvár, 1902. december 8. d. u.

J. Irsay József,
ref. pap.

hamisítatlan vallásában a megjobbuláshoz, a tökéletesedéshez s ezek révén az örök üdvösséghez.

Ez a lap fényt szór a kételkedők útjára, világosságot terjeszt a tudatlanok, a homályban tapogatózók között s meggyőző erővel; az evangélium meggyőző erejével tárja lelki szemünk elő Istennek végtelen irgalmát, Szent Fiának határtalan szeretetét.

Köszönet e nemes fáradozásért N. t. Tanár Uramnak s mindazoknak, a kik N. t. Uramat eme szép törekvésében, nehéz munkájában oly példás buzgalommal oly önzetlen szeretettel támogatták.

Istennek megszentelő kegyelme adjon vezetőink továbbra is erőt a kitartásra, bölcseséget a vezérlésre, s mindnyájunknak tehetséget a jónak, szépnek és nemes cselekedeteknek terjesztésére, gyakorlására; hogy a nagyok és tehetségesebbek erőt, buzdítást meritve a kicsinyek ragaszkodásából, szeretetéből fennen lobogtassák a megtisztított vallás hiveinek zászlóját, mindeneknek boldogítására, Istennek dicsőségére.

Tömös, 1902. évi december hó 8-án.

Kiss József,
m. á. v. pályafelügyelő.

Kálvin János a „hit“-ről.

Meg kell jegyeznünk, hogy a hitnek két formája van. Az egyik: ha valaki hiszi, hogy van Isten, igazaknak tartja a Krisztusról elbeszélte történeteket. Olyan ez, mint a mi *vélekedésünk*¹⁾ azon dolgok felől, a melyeket vagy régi történeteknek mondanak, vagy azokról, a melyek szemünk láttára folynak le. Ez azonban, a mint minden jelentőség nélküli: olyannyira méltatlan is a „hit“ nevezetre; a melylyel, hogyha valaki dicsekednék, gondolja meg, hogy ilyen hite a Sátánnak is van²⁾, a miből azonban rájuk nézve semmi egyéb nem háramlik, mint annál nagyobb rettegés, gyötörtetés és kétségbeesés. — A másik ez: a melylyel nemcsak hiszünk, hogy van Isten és Krisztus, hanem *hiszünk is Istenben és Krisztusban*, őt valósággal a mi Istenünknek és Krisztust a mi Idvezítőnknek ismerve fel. Ez pedig annyit tesz, hogy nemcsak igaznak ítéljük mindazt, a mi az Istenről és Krisztusról írva van vagy mondatik, hanem *minden reménységünket és bizodalunkat az egy Istenbe és Krisztusba vetjük és ebben a tudatban úgy megerősödünk, hogy az Istennek irántunk való jóakarátában semmit sem kételkedünk; hogy szilárdan meg legyünk győződve az iránt, hogy mindent, a mire csak szükségünk van akár testiinkre, akár lelkiinkre nézve, ő meg fogja adni nekünk; hogy biztosra vegyük, miszerint a melyeket az Irás felőle megígért, azokat be is fogja teljesíteni; hogy egy cseppet se kételkedjünk a felől,*

¹⁾ Ilyen a katolikus egyház által követelt „hit“ s — fájdalom — protestáns ember is ilyennek tartja a hitet, t. i. „elhívés“-nek, valami dolog vagy esemény „igaznak tartása“-nak. Szóval olyannak, melyről az ember így szól: „elhiszem“ Szerk.

²⁾ Jakab lev. 2. 19.

hogy Krisztus a mi Jézusunk, azaz Idvezítőnk; hogy valamint általa nyerjük a bűnbocsánatot és megszentelődést: általa adatik az idvesség is; és hogy végre átviteltünk az Isten országába, a mely az utolsó napon nyilvánvalóvá tétetik. Ez pedig a fődolog, — ez, a mi magában foglalja együttvéve mindazokat, a melyeket az Ur az ő szent igéje által velünk közölt és nekünk ígért; ez a határkő, melyet nekünk az ő irataiban felállított, ez a cél, melyet kiszabott.

Az Isten igéje tehát a hitnek tárgya és célja, a melyre néznünk kell; és alapja, mely támogatja és fentartja, a mely nélkül fenn sem is állhatna. Ez az igaz hit tehát, mely végtére is csak egyedül nevezhető keresztényen hitnek, nem egyéb, mint a léleknek az a szilárd bizodalma, a mely nem hágy minket kétségben a felől, hogy Isten igaz volta annyira bizonyos, hogy nem lehet véghez nem vinnie, a mit szent igéje által munkálni elkezdett¹⁾. Ez az, a mit Pál²⁾ az ő meghatározásában tanít: a remélt dolgok állagának (substantia) és a láthatatlanok bizonyosságának nevezvén a hitet. Az állag, vagy a hogy görögül mondják: hypostasis alatt ő mintegy nyugvó pontot ért, a melyre támaszkodunk és a melyen megnyugosunk; mintha mondaná: a hit bizonyos és zavartalan birtoklása azoknak, a melyeket nekünk Isten megígért. Továbbá, mintha azt akarná ez által jelezni, hogy ezek a dolgok egészen amaz utolsó napig, mikor a könyvek megnyílnak előttünk³⁾, igen magasak arra, hogy érzékeinkkel felfoghatnók, szemekkel megláthatnók vagy kezünkkel érinthetnők. Addig azokat másképen nem birtokolhatjuk, csak úgy, hogy ha értelmünk minden felfogóképességén tulszárnyalunk és tekintetünket mindenben, a mi csak e világon van, fölül emeljük; egy szóval: ha önmagunk fölébe emelkedünk. Hozzáteszi, hogy a birtoklásnak e bizonyossága azokra a dolgokra vonatkozik, a melyeket reménylünk és így nem látunk. Mert a mint egy másik helyen⁴⁾ ő maga is írja: a reménység, melyet látunk, nem reménység; sem azt, a mit lát, nem reméli senki. Midőn pedig a nem látható dolgok mutatójának és bizonyosságának nevezi (mert ezt jelenti a görög „elenchus“): ez által mintha azt mondaná: szembetünősége a nem látható dolognak, szemlése azoknak, a melyek nem láttatnak, érthetősége az érthetetleneknek, jelenlétele a távollevőknek, megmutatása az elrejtetteknek. Az Istennek titkai ugyanis — a milyenek a mi üdvösségünkre tartozó dolgok — önmagukban és — a mint mondani szokták — természetszerint észre nem vehetők, hanem azokat csak az ő igéjében szemléljük, a melynek igazsága előttünk oly kétségtelen kell legyen, hogy bármit mond, azt ténynek és valóságnak tartjuk.

¹⁾ Római. 10. 11.

²⁾ Zsidókh. 11. 1.

³⁾ Vonatközással talán János Mennyei Jelenések könyve 5. 1-re.

⁴⁾ Római. 8. 21.

A hitnek ez a formája amaz elsőtől nagyon különbözik. Kinek ilyen hite van, lehetetlen, hogy kedves ne legyen az Isten előtt; valamint megfordítva az is lehetetlenség, hogy e nélkül neki valaki tessék¹⁾. Ez által nyerünk meg mindent, a mit Istentől óhajunk vagy kérünk, a mennyiben bölcsessége jónak látja azt nekünk megadni. Az ilyev hit azonban fonák, elvetemült és hazug szivben nem lakozhatik; se el nem kezdődhetik, se meg nem maradhat más-kepen, hanem csak egyedül az Isten kegyelme által.

Isten igéje.

Adventi ébresztő.

„Ideje nekünk az álomból immár fölserkennünk: Mert most közelebb van mihozzánk az idvesség, hogy nem — mint a mikor hinni kezdetünk. Az éjszaka elmúlt; a nap elközelget, vesztük el azért a setétségnek cselekedeteit és öltözzünk fel a világossághoz illendő öltözetbe. Mint nappal ékesen járjunk, nem dobzódásokban és részegségekben, nem bujálkodásokban és mértéktelenségben, nem versengésben és irigységben. Hanem öltözzétek fel az Ur Jézus Krisztust.“ (Rómabeliekhez irt levél 13. r. 11—14. v.)

Az idvesség közel van, közelebb, mint valaha; ajtónk előtt van, kopogtat. Az idvesség Istentől, a magasságos mennyből, a szeretet fényes hajlékából. Micsoda örömhír, micsoda evangélium: az idvesség közel van. Az éjszaka elmúlt, a nap elközelgett. Az éjszaka, a lelki vakság, a tévelygés sötét éjszakája. A lelki szolgaságnak, a bűn uralmának éjszakája. Olyan volt az emberiség, mint egy vándor, kit ismeretlen tájon meglep az éjszaka. Mind sötétebb lesz, csak pár lépéssnyire lát maga elé. Majd keresztutához ér, nem tudja, melyiken induljon. Megpróbálja az egyiket, hosszas fáradság után megtér, mert nem jó felé ment; indul a másikon. Arról is vissza kell fordulnia. Bizonyosan a harmadik lesz az igaz út és, oh irtózat! mélység szelére jutott, a veszedelem árnyékába. Él-tévedt. Nincs merre induljon. Megáll. Néz ke-reken. Sóvárgó szemekkel fürkészk, ha jönne már az első hajnalpir, ha világosodnék a keleti lát-határ. Egyszerre derengeni kezd, majd a nap elő löveli fénylő sugárit, az éjszaka elmu.t, el-szálltak félelmei, bátorsággal irányítja lépteit útjára. Így tévelygett az emberiség Krisztus előtt. Bálványokat imádozt, melyek rajta nem segíthettek. Émbe ekben bizott, kik megcsalták. Boldogság után sóvárgott, s nem tudta, hol kell keresnie; a bűn fertőjébe dobta magát s lelkét beszennyezte. Kétségbeesve kiáltott szabadulá-sért, az áldozati barom vérében fetrengett, de lelke meg nem nyugodott, meg nem tisztult. Mig derengni kezdett egy csillagfény, az ígélet csillagának fénye, melyet hajdan látta Bálám és

¹⁾ Zsidókh. 14. 6.

mely fénylett mint szép nap, mikor az első káracsny éjszakán kiáradt reá az Urnak szeretete. Az éjszaka elmúlt, a nap elközelgett. Az Ur szólott megint: legyen világosság. Az idvesség elközelgett, a szeretet alászállott a földre. Ez a kegyes lélek nagy titka, boldogsága, igazsága.

Az idvesség közel van mihozzánk. Az Idvezítő jön, a szeretet nevében kopogtat ajtóinkon. Ideje nekünk az álomból immár fölserkennünk. Illendő-e, méltó-e a mi házunk, a mi szívtünk arra, hogy az Idvezítő, a szeretet nagy királya, a békesség fejedelme abba beléppjen, szállást vegyen magának? Van-e bennünk vágy, szent sovárgás, hogy idvességet nyerjünk, idvességet a szeretet, az ujjászületés és megszentelődés által. Vessük el a sötétségnek cselekedeteit és öltözzünk fel világossághoz illendő öltözetbe.

Popini János.

Mint nappal ékesen járunk. Az emberiség élete meg nem változik, míg az emberek meg nem változnak; sorsunk meg nem javul, míg mi meg nem javulunk. Aranykor nem lesz arany emberek nélkül. Tisztítsuk meg hát sziveinket, hogy legyenek azok fénylők, nemcsak mint az arany.

Te pedig szent lélek, szeretetnek lelke, jöjj ébressz fel minket, szentelj meg, erősíts meg, hogy öltözzük fel az Ur Jézus Ktisztust.

B. S.

Egyházi élet.

Papbeiktatás. Nemcsak szép napok voltak, de — adja Isten — emlékeztetések is legyenek a kolozsvári egyházközség életében e hó 6—7-ik napjain. Az előbbin költözött be, s az utóbbin iktattatott be ünnepélyesen hivatalába a nevezett egyházközség magyarutczai választott lelkésze: *J. Irsay József.*

Szombaton délelőtt 11 órakor fogadták hivei a kajántói völgy nyilásánál, hol *Dr. Török István* ref. koll. igazgató üdvözölte szép beszéddel, melyben a hivek reményének és várakozásának formájában azon feladatokról szólt, mely itt az új papra vár. Irsay válaszában azok megvalósítására szentelni ígérte egész életét. — A 30-nál több kocsi kísérte az új lelkészt szállására, hol *Incze Gerő* főgondnok üdvözölte meleg szavakkal. Irsay válaszában megköszönve a szíves fogadtatást, fordulatokban gazdag beszédben kérte hiveit, hogy a házat, melyet neki lakásul adtak, hol ő családi életét leélendi, tekintse minden hive saját otthonának is. Ajtaja, kapuja, mint gazdájának szíve, mindig nyitva lesz mindenkinek, ki hozzá bizalommal közelít. Legyen e paplak képe az egész egyházközségnek, melynek egy nagy, egymásról folyton gondoskodó családnak kell lennie.

A másnap délelőtt 10 órakor tartott ünnepélyes beiktatásra a közönség, sok más vallású, sőt vidéki is — Irsay régi gyülekezetéből — szorongásig megtöltötte a magyarutczai hatalmas templomot. Az énekek elhangzása után *dr. Bartók György* püspök vezette be hivatalába az új lelkészt. Pál apostollal intette, buzdította új szolgatársát, hogy „örizze meg magát és a tudományt, mert így mind magát megtartja, mind azokat, a kik reá bizattak.“ Majd Irsay lelkész tartotta meg történeti vonatkozásokban gazdag imáját s utána beszédét, melyben Pál apostol textusaival „magát mindeneknek szolgájául“ ajánlotta. A szép beszéd, melynek különösen szép választékos nyelve és egyben ritka népiessége valóban meglepte az egész hallgatóságot: igen jól ajánlotta az új papot. De nem kevésbé az is, hogy bátran mert hivatkozni a hivek lelki bajaira, a hitben való ellanyhulásra és szektárius bomlasztásokra. E katedrán valóban nagy szükség van a hívők lelkéhez aktuális dolgok útján férközni a katedrából s az új pap ebben is be fogja váltani a reményeket.

A felemelő egyházi ünnepély után, melyet a földész énekkar szereplése is emelt a Hymnus éneklésével ért véget. Utána közebed volt, melyen 100-nál többen vettek részt lelkes hangulatban ünnepelte az új papot s reméljük egy jobb kor kezdetét.

Egyh. ker. képviselők választása. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület képviselőinek mandátuma letelvén, az új képviselők választására f. hó 7-ig adták be a szavazásra illetékesek szavazataikat.

Papbeiktatás. A teleki ev. ref. egyházközség november hó elsején igtatta be ünnepélyesen lelkészi hivatalába Mirese Ferenczet, kit ez évi szeptember hó huszonnyolcadikán, egyhangu meghívás útján választott meg az egyházközség két éve üresen álló lelkészi állomására. Az új lelkész ez első fellépésével élénk bizonyosságát adta annak, hogy méltó a hiveknek belőhelyezett bizalmára. Az egyházközség ingóságait, mely a három éves adminisztráció daczára tel-

jesen rendben volt, Péter Károly esperes adta át az új lelkésznek, a presbitérium jelenlétében.

A m.-péterlaki lelkészi állásra a napokban történt meg a kijelölés. A választás e hó 28-án ifj. Kiss Lajos és Rozsnyai József elnökléte alatt fog megtörténni.

Az apáca kolostorok nevelési rendszere. A párisi „Aurora“ megdőbentő dolgokat közöl egyik apáca-iskoláról. A kérdéses apáca-iskolában egy kilencz éves leánykát — mert egyszer a mise alatt szórakozott volt — azzal büntették, hogy egy vasvonalzóval huszat vertek a kezére. Mikor a kéz már véres volt, a főnöknő így szólt: „Isten rendeletéből így büntetjük azokat, a kik megfelelnek róla.“ Egy más alkalommal a leánykára rábizonyult, — hogy szemtanuja volt egy társnője hibájának, de nem akarta a társnőjét följelenteni. Ezért a főnöknő szobájába vitték, ott ingre vetkőztették és meghagyták neki, hogy térden végigsuszszék a szobán, csak hogy a padlót telehintették üvegtörmelékkel. A gyermek el kezdett csuszni, de az üvegserepek csakhamar véresre sebeztek a térdét. Zokogva kegyelmet kért. Ekkor egy fiatal apáca sulyos bőrostorral ütlegelte és így szólt: „Előre, a Megváltó is így ment a Kálváriához.“ A leányka tovább csuszott. Kétszer állott meg és kért kegyelmet, de ismételt ostromozás után mégis eljutott a szoba tulsó végéig; a főnöknő, a ki itt várta, az olvasót nyújtotta feléje és így szólt: „A Megváltónak vére és könnyekre van szüksége. Csókold meg menyeyi urunk képét.“ Az édes anya valahogy megtudta ezt az esetet és valami ürügy alatt hazavitte a gyermeket. A főnöknő ekkor azt mesélte neki, hogy a gyermek elesett, azért véres a térde. A méltó leleplezések megdőbentést keltek minden felé.

Ajándékok a pápának a jubileum alkalmából. Egy angol újság római tudósítója érdekes cikket irt XIII. Leóról. A pápa ruhatára — mondja a cikik — roppant gazdag és kincseket érő. Egész sereg nő gondozza, mert a sok finom ruha, drága szövet gondozására férfi nem igen alkalmas. Jubileuma alkalmával a szentatya a többi között 28 tiarát is kapott ajándékba, természetesen csupa művészi munka, megfizethetetlen remek valamennyi. Az ajándék értékét, a melyvel a hívek a jubileumra a szentatyanak kedveskedtek, *negyven millió koronára* becsülik. Küldtek neki 319 keresztet, mind kirakva gyémánttal, drágakövel, 1200 arany és ezüst kelyhet, 81 gyűrűt, közöttük egyet a török szultán; ez maga megér 400,000 koronát, 16 aranyból való pásztorbotot, egész tömeg arany és ezüst szobrocskát. Az ajándékok között egy óriási, tizenhat millió koronát érő gyémánt is, a melyet Krüger elnök küldött volna XIII. Leonak. Itáliában tudják, hogy a szentatya szereti az édeségeket. A jubileumkor egyszerű olasz parasztság szonyok rengeteg mennyiségű mindenféle édességet küldtek és hordtak a Vatikánba. A szentatyát ez az ajándék hatotta meg legkedvesebben.

A nazarénus. Rác Rándor 84 éves szentesi földműves öt napig temetetlenül feküdt. Rác nazarénus volt és utolsó kívánsága az volt, hogy más vallás szertartása szerint ne temessék el. Az egyházak azonban nem engedték meg, hogy temetőikbe vigyék. Öt nap után, ma minden szertartás nélkül tették sirba.

A debreczeni ev. reform. theologia akadémia Hittanszaki Önképző Társulata a kálvinista öntudat erősítése czéljából advent harmadik vasárnapján 1902. december hó 14-én, délután 5 órakor a főiskola disztermében harmadik Protestáns Estélyét rendezi, a következő műsorral: 1. „Fohász.“ Szövege Berzsenyitől, zenéje Sz. Nagy Józseftől. Előadja a főiskolai énekkar. 2. „Előadás a magyar biblia dicső és szomorú napjairól.“ Balogh Ferencz theologiai tanár. 3. „A magyar pap.“ Legenda, Szabolcska Mihálytól. Szavalja Karácsony Ottilia urhölgy, az ev. ref. felsőbb leánynevelő és tanítónő-képző intézet igazgatónője. 4. „Vársz-e rám a forrás partján?“ Meet me at the Fountain. Szövege P. P. Bliss-től, zenéje Ira D. Sankey-től. Előadja a főiskolai énekkar. 5. „A talizmán.“ Elbeszélés. Irta és felolvassa Csernátóny Kálmán joghallgató. 6. „Költemények.“ Irta és felolvassa Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkész. 7. Liszt Ferencz Faust átírat. Zongorán előadja P. Nagy Zoltán tanítóképző intézeti zenetanár. 8. Szabad előadást tart Erdey Károly hittanhallgató. 9. „Szállj most le ránk“ Palmertől. Előadja a főiskolai énekkar.

A magyar protestáns irodalmi társaság a napokban tartotta igazgató-választmányi ülését a református főgymnázium nagytermében. A gyűlésen egyházi részről Gyurácz Ferencz püspök, világi részről Hegedüs Sándor elnökölt. Az 1903. évi kiadványok tárgyalása alapján elhatározták a Protestáns Szemle és Stromp László szerkesztésében az Egyháztörténeti adattár kiadását. Mint tudományos munkát, megfelelő bírálat esetén, Zoványi Jenő magyar egyháztörténeti munkáját és Szabó Aladár „Jézus élete“ című művét fogja kiadni a társaság. A „Házi kincstár“ számára elfogadták Kenessey Béla „Keresztény női alakok“ című művét. A „Koszoru“ című kiadvány sorozatban pedig 10 vallásos füzetet adnak ki dr. Keeskeméthy István szerkesztésében. A magyar protestáns egyház összefoglaló története megírása végett egy bizottságot küldöttek ki Zsilinszky Mihály elnökléte alatt. Kimondotta a gyűlés, hogy a megvártáron levő, az előző évekből származó kiadványaiból negyed áron bocsát példányokat a parochiális könyvtárak alapítására. A Balogh Elemér-féle könyv- és képgyűjtemény megvásárlására bizottságot küldöttek ki.

Pénzhamisító lelkész. A temesmegyei Almásvölgyön a csendőrség legutóbb erélyesen nyomozott pénzhamisítók után, a kik az egész környéket elárasztották gyártmányaikkal. A nyomozás nem várt eredményre vezetett. Már előzőleg rájöttek, hogy az almásvölgyi gör. kath. lel-

kész hamis pénzt hoz forgalomba, de a lelkész azzal vágta ki magát, hogy a pénzt kapta. A csendőrség azonban tovább is figyelemmel kísérte s most kiderült, hogy gyanuja nagyon is alapos volt. A napokban házkutatást tartottak a lelkésznél, Gonza Jánosnál és két darab hamis huszkoronást találtak nála. Gonzát letartóztatták és a bozovicsi kir. járásbírósnak adták át.

Apróságok.

Sulzert az iskolák igazgatóját Siléziában, az iskolák állapota felől kérdezte ki nagy Fridrik porosz király. „Felséges uram — szólt az iskolaigazgató — mióta azon elv lett uralkodóvá, hogy az ember eredetileg jó, sokkal jobban áll a nevelés dolga.“ Mire a király így válaszolt: „Oh kedves igazgató ur, úgy látszik nekem, hogy ön nem ismeri azon átkos fajt, a melyhez mi mind a ketten tartozunk.“

Isten utait igen gyakran nevezzük homályosoknak, de elfeledjük, hogy a homály nem az ő utain, hanem a mi szemünkön van. Néhány hónap, tán néhány év múlva világosabban látjuk azt, mi homályos vala. Honnan van ez? Isten — „megnyitotta a mi szemeinket.“

A nagy, a súlyos kísértés olyan mint a vörös fenger. Istennek fiai száraz lábbal vonulnak át rajta, jöllehet a halál a tornyosuló hullámokból ezer szemmel tekint reájok. Nem vesznek el, nem éri őket semmi, szerencsésen jutnak el Kanaánba. Ellenben a világnak fiai mind elvesznek benne, mert nem Isten, hanem saját akarata szabta ki, a melyen járnak, az utat.

Mai képünkhöz.

Popini János, 48—49-es honvédhadnagy arczképét mutatjuk be olvasóinknak az olaszországi magyar légió egyenruhájában. Popini ezelőtt 2 hónal hunyt el messze hazájától Délamerikában, Braziliában.

Világ krónika.

A németek küzdelme a szociálisták ellen. A német birodalmi gyűlés képviselőinek mandátuma lejár a jövő esztendőben. — Az új választásokat aggódva várja nemcsak a kormány, hanem a polgári társadalmat képviselő pártok is mindannyian. A szociáldemokratáknak már most is nagy hatalmuk van a parlamentben, a hol 58, jobbára talantumos és kivétel nélkül nagyon munkás, buzgó képviselőjük van, és valószínű, hogy az új választás után még többen lesznek a szociálista képviselők. Míg 1881-ben 312.000, 1884-ben 550.000, 1887-ben 763.000, 1890-ben 1,427.000, 1893-ban 1,787.000,

1898-ban már 2,112.000 volt a szociálista választók száma. Valószínű, hogy a német birodalom 10 millió választója között már harmadfél millió, sőt a szociálisták szerint már több mint 3 millió a szociálista. A jövő évben 263 kerületben állítanak jelöltet a szociálisták, s így ők az ellenzék legveszedelmesebb pártja.

Érdekes, hogy a szociálista ellenzékkel nem csupán a kormány veszi föl a harcot, hanem minden polgári párt. A minap vagy száz képviselő, gyáros, nagykereskedő és nagybirtokos aláírásával fölhívást osztottak szét Németországban több ezer példányban. — Az aláírók arra szólítják föl a vagyonos polgári osztályt, hogy pártkülönbség nélkül szervekedjék közös védelemre a szociáldemokrácia ellen. E célból a választások előtt ez a szociálista-ellenes szövetség három füzetet akar kiosztani, összesen 8 millió példányban; a füzetek arról akarják meggyőzni a választókat, hogy a szociálista tanítások hazugok és veszedelmesek. A füzetek kiadására 300 ezer marka szükséges; ezt az összeget azonban aligha sikerül összegyűjteni a „vagyonos polgárok“ között, míg a német szociáldemokrata pártnak a munkások és más párthívek adományaiból több mint hat millió marka évi jövedelme van.

Az angol szociálisták mozgalma. Az angol „Fabian-Society,“ ez az igen nagy tekintélyű, de szociálista izü társulat, mely azért küzd, hogy a földművelést, kereskedelmet és ipart az állam monopolizálja, a jövő évben Brüsszelben összeülő nemzetközi szociálista-kongresszus elé a következő érdekes indítványokat terjeszti:

1. A sztrájkot barbár, elavult intézménynek kell tekinteni, mert igen sokat árt a munkásoknak, asszonyoknak és gyermekeknek s másoknak is, a kik bár közvetve, de mégis elesnek a létfenntartó jövedelemtől; a termelő erő szörnyű pazarlása ártalmas és bűnös dolog. A sztrájk helyett a politikai szervezkedésre kell törekedniök a munkásoknak, s arra, hogy helyzetük javítása érdekében a törvényhozásra befolyást gyakorolhassanak. Ausztráliai példára ki kell vinni, hogy érdeköszeütközés esetén kötelező legyen a döntő-bírótság intézménye, melyben a munkaadó és a munkás egyenlően van képviselve.

2. Munkabért kell megállapítani minden szakban, egyelőre a munkaadók és munkások előleges megegyezésével, később azonban a törvényhozás útján.

3. A szeszes italok árusításával csak az államnak, vagy a községnek legyen szabad foglalkoznia,

A szociálista lapok minden országban már jó eleve hozzálátnak az angol Fabinusok javaslatainak vitatásához, s szinte már most bizonyos, hogy a brüsszeli kongresszusnak két főpontja a döntőbírótság és a munkabér megállapításának ügye lesz.

Vegyes hírek.

Öröm az uralkodóházban. Egy bécsi lap értesülése szerint Erzsébet Amália főhercegnő házassága Lichtenstein Alajos herczeggel farsang után, február végén lesz. Egy másik hír is sok hívőre talál az udvari körökben. Rebesgetik, hogy Frigyes főherczeg második leánya legközelebb jegyet vált egy jelenleg Ausztriában lakó volt uralkodó herczeg fiával, aki mint tiszt, a közös hadseregben szolgál.

Telepítés. A földmívelési miniszterium a legközelebbi telepítés akcióra Temes és Krasómegyében összesen 5694 hold kincstári erdőterületet jelölt ki. Tavaly Krassó, Bács, Bodrog és Temesmegyében 23816 hold mezőgazdasági művelésre alkalmas erdőterület volt e célra kijelölve.

Harcz az északi sarkért. Az örök jég és hó hazája ellenállhatatlan erővel vonza a tudósokat. A sok sikertelen kísérlet után megint expedíció készül az északi pólusra. Az expedíciót Amudsen Roald norvég utazó szervezi nyugat felől a Behring szorosba szándékozik behatolni. Nansen, aki ismeri Amudsen terveit, úgy vélekedik, hogy a bátor utazó expedíciója sikerülni fog, mert aránylag kicsiny hajója e célra kiválóan alkalmas s azonfelül Amudsen nem akar rekordot állítani, hanem tudományos vizsgáladásnak akarja szentelni idejét.

Huszonöt évig miniszter. A minisztereknek többnyire rövid uralom és csufos bukás az osztályrészük, — de akad azért olyan szerencsés is, aki a miniszteri bársonyszékben éri meg ezüstjubiläumát. München beszél erről a ritka példányról eképen: „Luitpold régens-herczeg báró Riedel pénzügyminiszternek huszonöt éves miniszteri jubileuma alkalmából sajátkezüleg irt levelet küldött, amelyben leghálásabb köszönetét fejezi ki a miniszternek a haza és a korona iránt teljesített szolgálataiért. Egyidejüleg ezüst asztalkészletet adatott át a régens-herczeg az ünneplő miniszternek A müncheni községtanács pedig küldöttségileg München városának diszpolgári oklevelét adta át a pénzügyminiszternek.

Anyai szeretet. Sok dalt zengtek már az anyai szeretetről, mint a legnagyobb és legnemesebb emberi érzésről. S bár az anyai szeretetnek olyan kitörései voltak mindig, a melyek külön följegyzésre méltók és csudálatosak, mégis az anyai szeretetnek olyan szélsőségét, mint az alábbit, nem jegyzett még föl semmiféle krónika. Párisból jön a távirati hire. A Saint-Maurice kastélyban Mont de Marsen mellett egy volt francia képviselőnek özvegye halt el a minap. Halála után a szobákat megvizsgálták. Egy pompás, nagyértékű szekrényben az özvegy leányának holttestét találták. Annak idejében nagy pompával temették el a leányt. De csak az üres koporsót tették a sirba. A holttestet egy szobábari, az említett szekrényben rejtette el az anya. A boldogtalan asszony mindennap óráig időzött holt leánya mellett.

A levelek és a városok. A postaigazgatóság statisztikai kimutatása a többek között arról is szól, hogy Magyarország egyes városaiban egy-egy lakosra hány levél esik. Eszerint egy lakosra ötvennél több levél jut Aradon, Budapesten, Fiumében, Győrött, Kassán, Kolozsvárott, Komáromban, Marosvásárhelyen, Nagyváradon, Pozsonyban, Sopronban, Székesfehérvárott és Temesváron. A következő helyeken már csak 45—50 levél jut egy lakosra: Páncsován, Pécssett, Szathmáron és Ujvidéken. Azok a polgárok, akik évenként 40—45 levelet kapnak, Baján, Debreczenben és Szegeden laknak. Még kevesebb levél, vagyis 35—40 a verseczieknek és a zomboriaknak jut. Selmeczbányán egy lakosra legfőlebb 25—30, Kecskeméten és Szabadkán pedig már csak 20—25 levél sem jut, Hódmezővásárhelynek hívják.

A legpontosabb mérleg. Az angol bankban rövid idő előtt rendkívül pontos mérleget alkalmaztak. Készítője azt állítja, hogy ez a maga nemében a legfinomabb műszer. A kísérletek, a melyeket a mérleggel tettek, igazolni látszanak ezt az állítást. Ha az egyik csészére egy levélbélyeget tesznek, a mérleg mutatója csak nem tizenöt centiméterrel megy odább. Sőt egy tintacsepp sulya, a papírlapra cseppentve is befolyásolja a mérleget. Egy hajszáltól, vagy egy porszemtől már észrevehetően sülyed a mérleg egyik ága. Emellett ez a mérleg kétszáz kilogramm aranyat vagy ezüstöt bír el, a nélkül, hogy egytized milligramm hiba is előfordulna. A mérleg ára tizenhatezer korona.

Saját fiának a veje. Parkersburgban a 71 esztendő Massey Richárd a napokban nőül vette 19 éves unokáját, vagyis jobban mondva a fia mostoha leányát. Így tehát az öreg ur a saját fiának lett a veje és saját magának az unokája, a felesége pedig ipjának anyja. Egy kicsit bonyodalmas az ügy!

Mi lesz az aranyból? Hogy hová lesz az arany, erre nézve statisztikai adatok alapján egy amerikai tudós kiszámította, hogy az aranykészlet egy jelentékeny részét a fogak plombirozására használják fel. Így csak Amerikában nyolczszáz kilogramm aranyat használtak fel hasonló célra, a melynek értéke két és fél millió frank.

Az óriáskigyó mint háziállat. Az Amazonfolyó mentében lakó néptörzsek házimacskaül az óriáskigyót használják. A szörnyű csuszómászó nagy szeretettel és gonddal pusztítja az egereket, meg a patkányokat s ezért még a hálószobában is megtűrjük a vadak, akik őt is háziállatnak számítják, akárcsak mi a kutyát. Képzeltető tehát, mekkora volt a felháborodás, mikor egy angol utazó, abban a hiszemben, hogy ritka vadászsákmányt ejt el, és nagy veszedelemtől szabadítja meg a falut: lelőtt egy óriáskigyót, amelyik véletlenül az utcára tévedt.